

BERNADETTA KUCZERA-CHACHULSKA

az ablakból

erkélyfülkéje a világnak
 morzsolt
 égbolt
 még egy
 juharfa
 a mélységes falakban

elképzelt csönd
 kitalált nyugalom
 imitáció a mai napra

visszatéréshiány
 és önámítás
 hogy még mindig
 vissza lehet térni

ahogy azok az elfeldett
 kullancsok
 gyötörnek minket

nézek
 a széthulló ősz
 mézére

az egészen új őszére

a balti-tenger fölött
 vilnában rómában
 a gyermekkor
 távoli helyein
 állítólag ugyanúgy
 lehet
 felhős az ég

meglep az évszakok
 illeszkedésénél
 magára
 döbbsent

hiány

elképesztő és különös
 minden fűszál és szín
 a forma törésvonala
 és a látvány egész pompázata
 innen a tényleg gyorsvonat
 ablakából

fa villanyoszlop a kialudt tűz helye
 pipacsok piros pontjai
 a karcsú
 s bizonyára hajlékony
 száruk között
 a lírai táj
 ahogyan Norwid elképzelte
 előtte nemsokkal
 véget ért
 mit lehessen hát tenni
 a szavak
 e bosszantóan nagy hiányával
 amikor a látott elviselhetetlen lüktetése
 megsérti az egyén
 szívverését

vajon a föld csak találkozó-
 hely s azután
 mindenki mehet
 tovább a maga útján

a meredélyen
 a fák többszörös
 rácszatán keresztül
 az este
 sötét égboltját
 nézni

egyáltalán
 nem akarok hinni
 az egymást elkerülő
 ösvényeknek

hal

hogyan van az
nemzedékre
nemzedék

ugyanazon a húsz
évvél azelőtti helyen
a hídon
egy hároméves kislány
kezébe csúsztatva
a kenyérgalacsint
etetem a pontyokat

a nappal kitüremkedéseim
látom csak
úgy nehezedsz el
mint az álom – a szemhéj

nekem csak annyi
amennyit lecsukódása alatt átölelek

elragadtatás

valóban
szép kisasszonyok és étellel telik –
nyárfák
soha szemben a széllel

ugyanazon a helyen
az udvaron – hídon
az égben embereknek

csábít a toll
mikor a világ szépségét
látja meg az ember

a rótság nem igényli
hogyan leírják
csak a gondolat az amely
lidércességével barátkozni
próbál
a tekervényes ösvények
nem mindennapi fénye
vonzza

Kovács István fordításai**Bernadetta Kuczera-Chachulska költészetéről**

A irodalmi tudatban kialakult nálunk – s úgy vélem, hogy ez általános jelenség – a „női költészet” sztereotípiája. Eszerint a női költészet mindenekelőtt abban különbözik a „férfi költészettől”, hogy érzelmi, érzéki elemeit illetően teltebb, telítettebb – sokkal közvetlenebbül kapcsolódik az erotika, s persze az anyaság és az utódok kérdésköréhez –, továbbá érzékenyebb a világ gonoszságaira, a felebaráti szenvedésre, míg a forma tekintetében a „lágyság”, a zeneiség a meghatározó, s egyfajta stilisztikai szeszélyesség jellemzi a hasonlatokat, a metaforákat. Lengyelországban a „női költészet” sztereotípiájának legtokéletebb megtestesítője a legnépszerűbb lengyel költőnő, Maria Konopnicka (1842–1910) életműve. E véleményt alapjában véve nem kérdőjelezte meg az őt követő tragikus világszemléletű Bronisława Ostrowska, a metafizikus Maria Jasnorzewska-Pawlikowska, a háború alatt Kolozsvárt élő és Ady költészetét fordító Kazimiera Źłakowiczówna vagy Anna Świrczyńska.

Fordulópontot csak a közelmúltban elhunyt Nobel-díjas Wisława Szymborska, Julia Harwig, Krystyna Miłobędzka és Ewa Lipska jelentettek, akiknek műveiben az érzések kifejezésében a visszafogottság, az érzékenység elhalkulása mintegy élesen kidomborítja az intellektuális tartalmi elemeket.

Ebben az áramlatban helyezhető el Bernadetta Kuczera-Chachulska költészete. Három eddigi verseskötetét (*Aneks – Függelék; Galzka z Dukli – Duklai ágacska; Fragmety – Részletek*) elismeréssel fogadta a kritika.

Kuczera-Chachulska eddigi költői munkásságának nagy patrónusát Cyprian Kamil Norwidban (1821–1883), a modern európai költészet egyik legkiválóbb előfutárában látja. Intellektualizmusa – akárcsak Norwid esetében – keresztény (katolikus) világnézettel, a konkrétum szeretete a világ metafizikai érzékelésével, a költői forma szigorú fegyelme diszkrét líraisággal párosul. Idézzünk két olyan kritikai véleményt, amelyek – véleményem szerint – találóan ragadják meg Bernadetta Kuczera-Chachulska költészetének lényegét. Anita Jarzyna a *Függelék*ről írt recenziójában jegyezte meg: „gyakran autotematikus fogalmi versei olyan érzéki versekké válnak, amelyekben benne van a világ, mások közelségének, így Istennek is az ize, s az egészet átszövik az egymásra torló sítokból származó törésvonalak, gondolati képzettársítások.

Krzysztof Kehler, akit magát is a fiatal költőnemzedék legkiválóbb költői között tartunk számon, a következőket írta a *Részletek* (2009) című versgyűjtemény kapcsán: „Chachulska versei számomra az észrevételezések időben történő felfedezései, feljegyzései, epifániái. De nem csupán azok. Az öröm, amelyet verseinek olvasása (és egyúttal könyvének kivételése) okoz, másban rejlik. Nem tudom ezt másnak nevezni, mint annak örömét, hogy az ember egy olyan expedícióban vehet részt, amelynek célja a minta, az alap, vagyis a láthatóan elrejtett értelem felfedezése.”

Jerzy Snopek